

Askerî Yargıtay hakkında kanun tasarısı ve Adalet, Millî Savunma ve Plan komisyonlarından seçilen 5 er üyeden kurulu 74 numaralı Geçici Komisyon raporu (1/613)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71-1392/1272

16 . 2 . 1972

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Millî Savunma Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 14 . 2 . 1972 tarihinde kararlaştırılan «Askerî Yargıtay hakkında kanun tasarısı» ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını saygıyla arz ederim.

Prof. Dr. Nihat Erim

Başbakan

ASKERİ YARGITAY HAKKINDA KANUN TASARISININ GENEL GEREKÇESİ

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının bazı maddelerinin değiştirilmesi ve geçici maddeler eklenmesi hakkındaki 1488 sayılı Kanun 22 Eylül 1971 tarihinde Resmî Gazetede yayınlanmak suretiyle yürürlüğe girmiş bulunmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının (Hâkimlik mesleki) ile ilgili 134 ncü maddesi 1488 sayılı Kanunla değiştirilerek (Askerî hâkimlerin yaş haddi, yükselme ve emeklilikleri kanunla belli edilir.) hükmü getirilmiştir.

Ayrıca Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 141 nci maddesinde yapılan değişiklikle;

a) Askerî Yargıtay'ın kuruluşu, işleyişi, yargılama usulleri, üyeleri hakkındaki disiplin ve özlük işlerinin, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı yanında askerlik hizmetinin gereklerine göre kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır;

b) Bunun yanında, Askerî Yargıtay üyelerinin en az albay rütbesinde birinci sınıf askerî hâkimler arasından seçilmesi ve Askerî Yargıtay Başkanı, Başsavcısı, İkinci Başkanı ve daire başkanlarının Askerî Yargıtay üyeleri arasından rütbe ve kıdem sırasına göre atanacakları öngörülmüştür.

Bu durum karşısında; Askerî Yargıtayın kuruluşu hakkındaki 127 sayılı Kanunun değiştirilmesi zorunlu bir hal almış ise de; yapılan değişiklikler kanunun sistematüğünü tamamı ile değiştirdiğinden, Anayasanın 134 ve 141 nci maddelerine getirilen ilkelerin ışığı altında yeni bir kanun hazırlanması daha uygun görülmüştür.

Tasarı, Anayasanın 141 nci maddesinin 4 ncü fıkrasında zikredilen sistematüğe uygun olarak (6) bölüm halinde hazırlanmıştır.

I nci bölümde kuruluş, II nci bölümde görevler ve işleyiş, III ncü bölümde yargılama usulü, IV ncü bölümde disiplin işleri, V nci bölümde özlük işleri ve VI nci bölümde geçici hükümler ve yürürlük maddeleri yer almıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Askerî Yargıtay T. C. Anayasasının 141 nci maddesinde ve yargı ile ilgili 3 ncü bölümün yüksek mahkemeler kısmında yer almış olup, Yargıtay ve Danıştay gibi bir Anayasa kuruluşudur.

Tasarının bu maddesi ile müessesenin yüksek mahkeme niteliği belirtilmiştir.

Madde 2. — Askerî Yargıtay Başkanı, Başsavcısı, İkinci Başkanı, daire başkanları ve üyelerinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının yüksek mahkeme hâkimlerine tanıdığı teminat altında görev yapacakları açıklanmak suretiyle Anayasanın hâkimlik teminatı prensibi tekrar ve teyidolunmuştur.

Bu madde 521 sayılı Danıştay Kanununun 4 ncü maddesine uygun şekilde hazırlanmıştır.

Madde 3. — 127 sayılı Kanunun 1 nci maddesi hükünden faydalanarak hazırlanmış, iş ve hizmet durumuna göre yeterli görülen kuruluş, kazanılmış haklara da dokunulmamak düşüncesi ile aynen muhafaza edilmiştir.

Madde 4. — Üçüncü maddede genel olarak belli edilen Askerî Yargıtay organlarının bu ve mütaakıp maddelerinde ayrı ayrı gösterilmesi uygun görülmüş ve maddede Askerî Yargıtayda bir başkan ve ayrıca kanunla belli edilen vazifeleri yapmak ve başkanın yokluğunda ona vekillik etmek üzere bir ikinci başkanın bulunduğu açıklanmıştır.

Maddenin düzenlenmesinde Yargıtay kanunu tasarısının 4 ncü maddesinin ilk fıkrasından da yararlanılmıştır.

Madde 5. — Anayasanın 1488 sayılı Kanunla değiştirilen 141 nci maddesinin üçüncü fıkrasında Askerî Yargıtay Başkanından sonra kıdem sırasına göre başsavcı gösterildiğinden bu madde de başsavcılık müessesesi bir bütün olarak açıklanmış ve başsavcılığın kimlerden kurulacağı ve başsavcunun yokluğunda kendisine vekillik edecek olanlar belli edilmiştir.

127 sayılı Kanunda bu maddeye mütenazır bir hüküm yoktur. Yargıtay kanun tasarısının 29 ncü maddesine uygun şekilde hazırlanmış ve iki yüksek mahkemenin başsavcılık kuruluşları arasında benzerlik sağlanmasına çalışılmıştır.

Madde 6. — Bu madde 127 sayılı Kanunun 1 nci maddesine uygun şekilde hazırlanmış olup, eskiden olduğu gibi Askerî Yargıtayda 4 daire olacağı, her dairede bir başkan ve 7 üye bulunacağı, bir başkan ve 4 üyenin katılmasıyla toplanıp karar vereceği belli edilmiştir.

1488 sayılı Kanun ile değiştirilen Anayasanın 1 nci maddesinde Daire Başkanlıklarına rütbe ve kıdem sırasına göre atanma yapılacağı öngörüldüğünden başkanın yokluğunda kendisine en kıdemli, üyenin vekillik edeceği açıklanmıştır.

Dairenin bir başkan ve 4 üye ile toplanıp karar vermesine rağmen dairede bir başkan ve 7 üyenin bulunması ilk nazarda çelişik gibi görülmekte ise de Askerî Yargıtayda raportörlük müessesesi olmadığından işler üyeler arasında taksim edilmekte ve bu suretle dosyanın süratle en iyi bir şekilde neticelendirilmesi sağlanmaktadır.

10 yıldan beri yapıla gelen uygulamada daire üye adedinin aynen muhafaza edilmesinin gerekli olduğunu göstermiştir.

Ayrıca, üyenin her hangi bir mazereti halinde dairenin diğer daire çalışmalarına engel olmadan toplanma nisabı temin edilerek hizmetin devamlılığı ve adaletin süratle tahakkuku elde edilmiş olmaktadır.

Madde 7. — 127 sayılı Kanunun 10 ncü maddesinde Daireler Kurulunun İkinci Başkanı Başkanlığında 16 üyeden kurulması öngörüldüğünden Askerî Yargıtay Başkanı kurula girememekte ve ayrıca görüşülecek mesele hakkında evvelce dairelerdeki konuşma ve kararlara katılmış daire, başkan ve üyelerinin kurula katılmamaları nedeniyle daire kurulunun teşkili bazı dosyalar için imkânsız bir hal almaktadır. Bu mahzurları gidermek ve özellikle Askerî Yargıtay Başkanı kurula başkanlık ettirerek bilgi ve tecrübelerinden yararlanmak, daireler kurulunun teşkilinde kolaylık sağlamak ve daire görüşünün daireler kurulunda izahına imkân verilmek için madde yeniden dü-

zenlenmiştir. Daireler Kurulu, genel olarak direnme suretiyle tesis edilen hükümleri veya daire kararlarına karşı vaki itirazları incelendiğinden evvelce dairedeki konuşma ve karara katılmış olma hali hukukî bir mahzur olarak görülmemiş, bilâkis yargı fonksiyonunun özelliği olan kolektif çalışma ile sentez yapma prensibini korumak ve kollamak zorunluluğunun icabı sayılmıştır.

Nitekim Yargıtay tasarısında da ceza genel kuruluna ceza daire başkan ve üyelerinin tamamının katılacağı kabul edilmiştir.

Son fıkrada da görüşülecek meselenin ehemmiyetsiz oluşu veya mazeretin mevcudiyeti halinde kurulun ikinci başkanının başkanlığında toplanması ve hallerde kararına itiraz edilen veya direnilen daireden bir üyenin daha kurula alınacağı önerilmiştir.

Madde 8. — 127 sayılı Kanunun 8 nci maddesine mütenazır olarak hazırlanan bu maddede genel kurulun görevleri dikkat nazara alınarak Askerî Yargıtay Başsavcısının da kurula katılması sağlanmış ve Askerî Yargıtayda her zaman için noksan üye olacağı gözönünde bulundurulurak, hizmetin aksamaması için Kurulun, Yargıtayda mevcut üye sayısının beşte dördü ile toplanacağı belli edilmek istenmiş ve Anayasanın 141 nci maddesindeki (Üye tamsayısı) tâbiri kullanılmıştır.

Madde 9. — 127 sayılı Kanunda bu şekilde bir organ yoktur. Madde Danıştay Kanunu ile Yargıtay kanun tasarısı nazara alınarak hazırlanmış ve kurulun başkan, ikinci başkan ve daire başkanlarından kurulacağı açıklanmıştır.

Kurulun görevleri tasarının 25 nci maddesinde belirtilmiştir. Bu görevler genel olarak Askerî Yargıtay'ın iş düzeni ve iç çalışması ile ilgilidir.

Madde 10. — Askerî Yargıtay'ın disiplin işlerini yürütecek ve disiplin cezalarının uygulanmasına yer olup, olmadığını tayin edecek tasarı bünyesinde yer alması Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 141 nci maddesinin yazılış şekline uygun görülmüştür.

127 sayılı Kanunda Yüksek Disiplin Kurulu ile ilgili bir hüküm mevcut değildir.

357 sayılı Askerî Hâkimler ve Askerî Savcılar Kanununun 35 nci maddesi ile kurulmuş bulunan haysiyet divanının teşkil tarzı askerî hizmetin gerekleri de gözönüne alınarak yeni baştan düzenlenmiştir.

Madde 11. — Bu madde 353 sayılı Kanunun 7 nci maddesi dikkat nazara alınarak hazırlanmış olup, askerî mahkemeler ve askerî savcılıklarda olduğu gibi Askerî Yargıtay daireleri ile Başsavcılığında da birer kalem teşkilâtının kurulacağı öngörülmüş ve bu suretle yargı hizmetlerinin görülmesinde büyük önem taşıyan kalem kuruluşlarına kanunî bir hüviyet kazandırıldığı gibi yazı işlerinin de sıhhatli bir şekilde yürütülmesi sağlanmıştır.

Yargıtay kanun tasarısının 46 nci maddesinde de buna uygun bir hüküm yer almaktadır.

Madde 12. — 127 sayılı Kanunda mevcudolan ve başkana bağlı olarak ona ait idarî işleri yürüten genel sekreterlik müessesesi sağladığı faydalar nedeni ile aynen muhafaza edilmiş ayrıca daire müdürlüğü ile bunlara bağlı diğer idarî hizmet ünitelerinin bulunması zorunluluğu açıklanmıştır.

Kalemlere ve diğer idarî hizmet kuruluşlarına verilecek personel Millî Savunma Bakanlığı kadrolarında gösterilmesi öngörülmüştür.

Madde 13. — 1488 sayılı Kanun ile değiştirilen Anayasanın 141 nci maddesinde, Askerî Yargıtay üyelerinin seçimi ile ilgili olarak birinci sınıfa ayrılma ve en az albay rütbesi gibi yeni nitelikler öngörüldüğünden madde buna göre yeniden hazırlanmıştır.

Ancak, Cumhurbaşkanının seçme iradesini tahdide müncer olan bir tatbikat ve anlayana mani olmak için maddeye eklenen bir fıkra ile boş üyelik birden fazla olduğu takdirde Askerî Yargıtay Genel Kurulunun boş üyeliklerin üç misli olarak adayları tespit edeceği ve boş üyelik adedinde üyelerin Cumhurbaşkanı tarafından bu adaylar arasından seçileceği hüküm altına alınmıştır.

Madde 14. — Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 141 nci maddesindeki (Askerî Yargıtay başkanlarını kendi üyeleri arasından seçer) hükmü 1488 sayılı Kanun ile (Askerî Yargıtay Başkanı, Başsavcısı, ikinci başkan ve daire başkanları Askerî Yargıtay üyeleri arasından rütbe ve kıdem sırasına göre atanırlar) şeklinde değiştirildiğinden madde buna göre yeniden hazırlanmıştır.

1488 sayılı Kanunun geçici 16 ncı maddesinde bu değişikliğe göre çıkarılacak yeni kanunların gerektirdiği atanmaların, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde yapılacağı öğrenildiğinden ve dolayısıyla kanun yapıcı tarafından atamalarda idareye en fazla bir aylık süre tanındığından, bu yerlerde herhangi bir sebeple meydana gelecek boşalmalarda da atanmaların bir ay içinde yapılması sağlanmıştır.

Madde 15. — Askerî Yargıtay Başkanlığına, Başsavcılığına, İkinci Başkanlığına ve daire başkanlıklarına yapılacak atanmalar ile Askerî Yargıtay üyeliğine seçilen askerî hâkimlerin atanmalarının ne şekilde yapılacağını gösteren bu hüküm, 926 sayılı Personel Kanununun 121 ve 357 sayılı Askerî Hâkimler ve Askerî Savcılar Kanununun 16 ncı maddelerinden faydalanılarak hazırlanmıştır.

Madde 16. — Bu madde ile Askerî Yargıtay başsavcı başyardımcısı ile diğer yardımcıları atanmalarında göz önünde bulundurulacak nitelikler gösterilmiş ve özellikle hizmetin hukukî icabı ve bilhassa başsavcı yardımcısının başsavceya vekillik edeceği göz önünde bulundurularak onun da Yargıtay üyeliğine seçilme niteliğine sahip askerî hâkimler arasından atanması önerilmiştir.

Ayrıca; Askerî Yargıtay, Anayasanın öngördüğü yüksek bir mahkeme olup Askerî Yargıtay'a intikal eden dâva dosyalarının ilk incelemeleri başsavcı başyardımcısı veya yardımcıları tarafından yapıldığından ve genellikle tebliğname müsveddeleri bunlar tarafından hazırlandığından 357 sayılı Askerî Hâkimler ve Askerî Savcılar Kanununun 17 ci maddesi hükmü buraya aynen alınarak bu kişilerin hizmetin gereklerine uygun tecrübe ve rütbede olmaları sağlanmış ve yardımcılarının atanmalarında başsavceya aday gösterme yetkisi verilmiştir.

Madde 17. — Askerî Yargıtay'ın genel olarak görevlerini belirten bu madde Anayasanın 141 ncı maddesine uygun şekilde düzenlenmiş ve Danıştay Kanununun 29 ve Yargıtay kanun tasarısının 3 ncü maddesinde olduğu gibi genel görev konusunda maddeye açıklık getirilmiştir.

Madde 18. — Bu madde hazırlanırken 127 sayılı Kanunun 5 ncı maddesi göz önünde bulundurulmuş ve fakat Başkanın yargı faaliyetlerine daha etkili bir şekilde katılmasını sağlamak amacıyla Yargıtayın muhtelif kurullarına Başkanlık edeceği belirtilmiştir. Buna mukabil üyelerin dairelere ayrılması ve gerektiğinde bir üyenin devamlı olarak diğer bir daireye verilmesi ile ilgili yetkisi kaldırılarak Başkanlar Kuruluna verilmiştir. Maddenin hazırlanışında 521 sayılı Danıştay Kanununun 105 ncı maddesinden ve özellikle Yargıtay kanun tasarısının 4 ncü maddesinden de yararlanılmıştır.

Madde 19. — Askerî Yargıtay Başsavcısının görevleri, bentler halinde belirtmek suretiyle açıklığa kavuşturulmuş ve ayrıca Genel Kurulun görevleri göz önünde bulundurularak bu Kurula katılması ve içtihatların birleştirilmesi müzakere ve kararlarına katılıp oyunu kullanması imkânları sağlanmıştır.

Maddenin hazırlanmasında Yargıtay kanun tasarısının 30 ncü maddesinden de yararlanılmıştır.

Madde 20. — Bu madde 127 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin tekrarı mahiyetinde olup, ayrıca askerî hâkim ve yardımcıları hakkındaki meslekî sicil notlarının Askerî Yargıtay Daireleri ve Daireler Kurulunca verileceğine dair 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununun 46/b - 1 maddesi hükmü ikinci bent olarak maddeye eklenmiştir.

Madde 21. — Bu madde Danıştay Kanununun 106 ve Yargıtay kanun tasarısının 6 ncı maddesine mütenazır olarak hazırlanmış olup, esasen Başkanlığın bünyesinde mevcut dairelerin ahenkli, verimli ve düzenli çalışmasını, işlerin iyi incelenip karara bağlanmasını ve kararları arasındaki tutarsızlıkların önlenmesini sağlamak, oyları toplamak, karar müsveddelerini yazacak üyeyi belli etmek ve kendi kuruluşundaki kalem teşkilâtını denetlemek gibi yetkilere kanuni bir mahiyet kazandırılmıştır.

Madde 22. — Bu madde de keza Danıştay Kanununun 107 ve Yargıtay kanun tasarısının 7 ncı maddesi göz önünde bulundurularak yeniden hazırlanmış ve üyelik sıfatına bağlı bulunan dâva

dosyalarını inceleyip sözcülüğünü yapma, kurullardaki görüşmelere katılıp oy verme ve özellikle görevlendirildikleri hallerde karar müsveddelerini yazma gibi görevleri bu madde ile kanuni açıklığa kavuşturulmuştur.

Madde 23. — Daireler Kurulunun görevlerini belli eden bu madde 127 sayılı Kanunun 11 nci maddesinden aynen alınmış ve ayrıca Askerî Hâkim ve yardımcıları hakkındaki meslekî sicil notlarının Askerî Yargıtay Daireleri ve Kurulunca verileceğine dair 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununun 46/a - 1 maddesi hükmü 2 nci bent olarak maddeye eklenmiştir.

Madde 24. — Tasarıda Askerî Yargıtayın organları ve görevleri ayrı ayrı bölümlerde gösterilmek suretiyle açıklığa kavuşturulduğundan bu maddede Genel Kurulun görevleri toplu bir şekilde belirtilmiştir.

Maddenin hazırlanışında Danıştay Kanununun 53 ve Yargıtay kanun tasarısının 10 ncu maddesinin yazılış şekillerinden de yararlanmıştıdır.

Madde 25. — Askerî Yargıtay bünyesinde yeni bir kuruluş olan Başkanlar Kurulunun görevleri bu madde ile düzenlenmiş olup, 127 sayılı Kanuna göre Askerî Yargıtay Başkanı veya Genel Kurulu tarafından ifa edilen ve genellikle Askerî Yargıtayın iç çalışmaları ile ilgili bulunan bazı görevlerin süratli bir şekilde yürütülmesi sağlanmıştır.

Maddenin hazırlanışında Danıştay Kanununun 60 ve Yargıtay kanun tasarısının 11 nci maddesinden yararlanmıştıdır.

Madde 26. — Bu madde 127 sayılı Kanunun 18 nci maddesinden aynen alınmıştır. Ancak araverme süresince tutuklu ve açıklı işler ile Sıkıyönetim Kanununda olduğu gibi kanunlarda öncelikle bakılacakları öngörülen işlerin bakılmasına devam edileceği belirtilmiş ve nöbetçi kalacak Daire veya Dairelerin Genel Kurulca tesbit edileceği açıklanmıştır.

Madde 27. — 127 sayılı Kanunun 7 nci maddesinde Askerî Yargıtayın iç çalışma esaslarının Genel Kurulca düzenleneceği kaydedildiği halde bir içtüzük hazırlanması öngörülmemiştir. Askerî Yargıtayın iç düzeni, çalışma usulleri, seçimlerin yönetimi, defter ve kayıtlarının tutulması, Genel Sekreterlik ve idari hizmet üniteleri personelinin görev ve sorumluluklarını açıklığa kavuşturmak ve Resmî Gazetede yayınlanması suretiyle objektifliği sağlamak için madde yeniden düzenlenmiştir.

Madde 28. — 127 sayılı Kanunda Askerî Yargıtayda uygulanacak yargılama usulü ile ilgili bir hüküm mevcut değildir. 353 sayılı Kanunun 219 ncu maddesinde sadece Askerî Yargıtayda uygulanacak duruşma usulü gösterilmiştir.

Bu madde ile Askerî Yargıtayda uygulanacak kanunlar gösterilmek suretiyle yargılama usulü hükümleri belirli hale sokulmakta ve tasarının diğer maddelerinde geçen usule mütaallik hukukî terimlere anlam kazandırılmış olmaktadır.

Madde 29. — Bu madde ile Askerî Yargıtay Dairelerinde ve diğer kurullarında toplanma yeterliği açıklığa kavuşturulmuş ve görüşmelerin gizli olacağı, seçimlerin gizli oy ve açık sayım ile yapılacağı belli edilmiştir.

Madde 30. — 127 sayılı Kanunun 15 nci maddesi aynen alınmış ve Askerî Yargıtay dairelerinde ve diğer kurullarında kararların çokluğu ile verileceği belirtilmiştir. Ancak bazı kurullarda oyların eşidolabileceği dikkate alınıp, bu hallerde başkanın katıldığı tarafın oylarının çoğunluk oyu sayılacağı kaydedilmek suretiyle açıklık getirilmiştir.

Madde 31. — Tasarı metni, 127 sayılı Kanunun 13 ncu maddesinden yararlanılmak suretiyle hazırlanmış ve Yargıtay kanun tasarısının 20 nci maddesi göz önünde bulundurulmuştur.

Ancak; 127 sayılı Kanunda İctihatları Birleştirme Kurulu, özel kuruluşlu bir organ olarak gösterildiği halde tasarıda içtihatların birleştirilmesine genel kurulun bu maksatla yapacağı toplantıda karar verileceği öngörülmüştür.

Ayrıca; 127 sayılı Kanunun 13 ncu maddesinde Yargıtay Genel Kurulu veya Büyük Genel Kurulun evvelki bir kararına veya içtihadına aykırı karar verilmesi halinde husule gelen aykırılığın dahi bir yol ile çözümleneceği hükme bağlanmış ise de Yargıtayın iştiraki olmaksızın, oy ve kana-

ati alınmadan ihtilâfın Askerî Yargıtayca tek yönlü halli hukukun genel prensiplerine uymadığından ve yüksek mahkèmelerin görev ayrılığı ile bağdaşmadığından bu kısma tasarıda yer verilmemiştir.

Maddenin hazırlanmasında özellikle Yargıtay kanun tasarısının 20 nci maddesinde gözönünde bulundurulmuş ve içtihatları birleştirme gibi çok önem taşıyan bir meselede yüksek mahkeme çalışmalarında ahenk ve beraberlik temin edilmiştir.

Madde 32. — Bu madde genel olarak 127 sayılı Kanunun 13 ncü maddesine uygun olarak hazırlanmış ve fakat Askerî Yargıtay Daire ve Daireler Kurulundan çıkan bütün kararların Başsavcılıktan geçeceği gözönünde tutularak bu görevin tabii neticesi olarak Başsavcıya da Daire başkanları gibi içtihatların birleştirilmesini isteme yetkisi tanınmıştır.

Keza, diğer merci ve kişilerin gerekçeye dayanan yazılı başvuruları üzerine de bu yola gidileceği öngörülmüş ve fakat içtihatları birleştirme yoluna gidilip gidilmemesinin tespiti için mevcut üye tamsayısının salt çoğunluğunun kararı önşart olarak aranmıştır.

Madde 33. — Bu madde 127 sayılı Kanunun 14 ncü maddesi kısmen değiştirilmek ve bazı ilâveler yapılmak suretiyle yeniden düzenlenmiştir. Özellikle 353 sayılı Kanunun 227 nci maddesinde Daireler Kurulu kararlarının ancak aidolduğu davada Askerî Mahkemeyi bağlayıcı nitelikte olduğu ve bu kararlara karşı mahkemenin direnme hakkının olmadığı gözönünde bulundurulduğundan ve yine bu kararlar içtihatları birleştirme kararları kuvvet ve derecesinde olmadığından maddeden (Askerî Yargıtay Daireler Kurulu kararları) kısmı çıkarılmış, buna mukabil içtihatları birleştirme kararlarının daireler kurulunu ve disiplin mahkemelerini de bağlayacağı belirtilmiştir.

Ayrıca, içtihatları birleştirme kararlarının hususiyetine göre bunların da Yargıtay içtihatları birleştirme kararları gibi Resmî Gazetede yayımlanacağı öngörülmüştür.

Madde 34. — Bu maddede Askerî Yargıtay dairelerinde ve diğer kurullarında oyların hangi sıra ile kullanılacağı açıklanmış ve özellikle oyların kullanılmasında diğer Yüksek Mahkemelerde olduğu gibi kıdem üstünlüğünden ileri gelebilecek tesirlerin giderilmesi öngörülmüştür.

Madde 35. — Bu madde 357 sayılı Askerî Hâkimler ve Askerî Saveılar Kanununun 35 nci maddesinden faydalanılarak hazırlanmış olup, disiplin cezalarını gerektiren eylemlerin nelerden ibaret olacağı ve bu uygulanacak disiplin cezalarının neveleri gösterilmiştir.

Bilhassa Anayasa teminatı altında hizmet gören Yüksek Mahkeme Başkan ve üyelerinin hâkimlik ve askerlik vekar ve onurunun ve şahsî haysiyet ve itibarının daha çok korunmaları iktiza edeceğinden müessir bir müeyyide olarak maddeye (görevden çekilmeye davet) cezası ilâve edilmiş ve bu suretle Anayasanın öngördüğü askerî gerekler de dikkat nazara alınarak hâkimlik mesleği, askerlik sıfatı ve müessesenin itibarı korunmak istenmiştir.

Madde 36. — Bu madde, 357 sayılı Askerî Hâkimler ve Askerî Saveılar Kanununun 36 nci maddesi yerine hazırlanmış olup, ihbarın intikali ve soruşturma şekli yönlerinden, bazı değişiklikler yapılmış ve onuncu maddeye uygun bir işleyiş tarzına kavuşturulmuştur.

Askerî Ceza Kanununda disiplin tecavüzlerinden verilen cezalara karşı itiraz yolu açık tutulduğundan, bu cezalara karşı da ilgiliye itiraz etme hakkı tanınmıştır.

Nitekim Danıştay Kanununun 135 nci maddesi ile bu ceza kararlarına karşı ilgiliye dava açma hakkı verilmiştir.

Madde 37. — (Görevden çekilmeye davet) yeni kabul edilen bir disiplin cezası türü olduğundan maddede bu cezanın ne şekilde uygulanacağı ve sonucu açıklığa kavuşturulmuştur. Maddenin hazırlanışından Danıştay Kanununun 138 nci ve Yargıtay kanunu tasarısının 13 ncü maddelerinden yararlanılmıştır.

Madde 38. — Görevle ilgili suçlar hakkında bu madde esas itibarla 357 sayılı Askerî Hâkimler ve Askerî Saveılar Kanununun aynı konuya ilişkin 32 ve 33 ncü maddelerinin tekrarından ibarettir. Tasarının kod hüviyeti itibarıyla dağılık hükümleri bir araya toplanmış ve yapılan ufak bir değişiklik ile soruşturma kurulunun Askerî Adalet Müfettişlerinin taşıdığı yetki yerine Askerî Saveıların yetkilerine haiz olduğu belirtilmiştir. Bu suretle soruşturma sonucuna

göre dosyanın Genel Kurul tarafından Yüce Divana gönderilmesi takdirinden ceza davası açılmış olacağından, kurulun yaptığı soruşturmanın Askeri Saveinin fonksiyonu olduğu belli edilmek istenmiştir.

Madde 39. — şahsı suçlar ile ilgili olan bu madde 357 sayılı Askeri Hâkimler ve Askeri Savcılar Kanununun 34 nci maddesine uygun şekilde hazırlanmış olup, soruşturmanın yapılış şekli, soruşturma sonunda verilecek kararların mahiyetleri dava açılmasına karar verilmesi halinde dava dosyasının verileceği dairenin belli edilmesi ve yapılacak diğer işlemler ile ilgili olarak maddeye açıklık verilmiştir.

Madde 40. — Askeri Yargıtay üyelerinin yükselmeleri bakımından farklı bir statüye tabi olmalarına dair Anayasa ve diğer kanunlarda her hangi bir hüküm mevcudolmadığından ve bu konuda hizmet ile ilgili bir zorunluk da söz konusu bulunmadığından, Askeri Yargıtay Başkan, Başsavcı, İkinci Başkan ve daire başkanları ile üyelerinin rütbe, rütbe terfi, rütbe kademliliği, kademe ilerlemesi ve sicil işlemlerinin 357 sayılı Askeri Hâkimler ve Askeri Savcılar Kanununda gösterilen esaslara göre yapılacağı madde metninde gösterilmiştir.

Madde 41. — Askeri Yargıtay Başkanı, Başsavcısı, İkinci Başkanının ve daire başkanları ile üyelerinin kadrosuzluk, yetersizlik, disiplinsizlik ve ahlâki durumları nedeniyle emekliye sevk edilecek veya Silâhlı Kuvvetlerden ilişiği kesilecek olanlar hakkında 357 sayılı Askeri Hâkimler ve Askeri Savcılar Kanunu hükümlerinin uygulanacağı madde metninde gösterilmiştir.

Anayasanın 134 nci maddesinde yapılan son değişiklikle, Askeri Hâkimlerin yaş haddi, yükselme ve emekliliklerinin kanunla belli edileceği kabul edilmiş ve yine Anayasanın 141 nci maddesinde yapılan değişiklik ile; Askeri Yargıtayın kuruluğu, işleyişi, yargılama usulleri ve üyeler hakkındaki disiplin ve özlük işleri mahkemelerin bağımsızlığı, hâkimlik teminatı yanında askerlik hizmetlerinin gereklerine göre kanunla düzenleneceği öngörölmüş bulunduğundan tasarının 40 ve 41 nci maddelerinin tanzimi bu esaslara göre yapılmıştır.

Madde 43. — Bu madde 357 sayılı Askeri Hâkimler ve Askeri Savcılar Kanununun 16 nci maddesinin 4 nci fıkrasının buraya aktarılmasından ibarettir.

Madde 44. — Bu madde yeni olup, Askeri Yargıtay Başkanı, Başsavcısı, İkinci Başkanı, daire başkanları ve üyelerinin askerî protokol şartlarına tabi olacakları belirtilmiştir.

Madde 45. — Bu madde 4 Aralık 1962 tarih ve 127 sayılı Askeri Yargıtayın kuruluğu hakkındaki Kanunun yürürlükten kaldırılması ile ilgilidir.

Geçici Madde 1. — Bu madde Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının bazı maddelerinin değiştirilmesi ve geçici maddeler eklenmesi hakkındaki 1488 sayılı Kanunun geçici 17 nci maddelerinin son fıkrasına uygun şekilde hazırlanmış olup intikâl hükmüdür.

Geçici Madde 2. — Bu maddede Askeri Yargıtay İctüzüğüünün kanunun yürürlüğe girişinden itibaren 3 ay içinde yürürlüğe konacağı ve bu süre zarfında 127 sayılı Kanuna göre düzenlenmiş olan iç çalışma esaslarının uygulanacağı açıklanmak, suretiyle iç çalışmalarının aksamaması sağlanmıştır.

Madde 46. ve 47 — Bu maddeler yürürlük ve yürütme ile ilgilidir.

74 No. lu Geçici Komisyonu raporu

Millet Meclisi

74 No. lu Geçici Komisyonu

Esas No. : 1/613

Karar No. : 3

22 . 5 . 1972

Yüksek Başkanlığa

Genel Kurulun 3 . 5 . 1972 tarihli 55 nci Birleşiminde kurulması kabul edilmiş bulunan 74 No. lu Geçici Komisyonumuz Askerî Yüksek İdare Mahkemesi kanun tasarısını bazı değişikliklerle kabul ederek Genel Kurula sevk etmiş olup ikinci iş olarak da Askerî Yargıtay hakkında kanun tasarısını ilgili bakanlıklar temsilcilerinin de iştirakiyle tetkik ve müzakere etmiştir.

Gereğede de arz ve izah edildiği gibi;

20 . 9 . 1971 tarihli ve 1488 sayılı Kanun ile 9 . 7 . 1961 tarihli ve 334 sayılı Anayasanın 134 ve 141 nci maddelerinde yapılan değişikliklerle;

1. Hâkimlik mesleği ile ilgili 134 ncü madde (Askerî hâkimlerin yaş haddi, yükselme ve emeklilikleri kanunla belli edilir.) hükmü getirilmiştir.

2. Askerî Yargıtay ile ilgili 141 ci madde ile de (Askerî Yargıtayın kuruluşu, işleyişi, yargılama usulleri ve üyeler hakkındaki disiplin ve özlük işleri, mahkemelerin bağımsızlığı, hâkimlik teminatı ve askerlik hizmetlerinin gereklerine göre kanunla düzenlenmesi) hüküm altına alınmıştır.

Bu durum muvacehesinde, Askerî Yargıtayın kuruluş hakkındaki 127 sayılı Kanunun değiştirilmesi zorunlu bir hal almış ise de; yapılan değişiklikler kanunun sistematiğini tamamen değiştireceğinden, son değişiklikle Anayasanın 134 ve 141 nci maddelerinin gerekleri icabı yeni bir tasarı hazırlanması zorunlu olmuştur.

Yukarıda kısaca arz ettiğimiz nedenlerle hazırlanıp komisyonumuza tevdi buyurulan tasarrın tümü prensibolarak kabul edildikten sonra maddelerinin tetkikine geçilmiştir.

Tasarının 1 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 3, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 17, 18, 20, 23, 24, 25, 26, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 37, 39, 40, 41, 42, 44, 46, ve 47 nci maddeleri, tasarıdan tamamen çıkarılan 2 nci madde dolayısıyla, birer numara küçültülerek Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının geçici madde 1 ve geçici madde 2, Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Teminat matlabı altındaki tasarrın 2 nci maddesi; Askerî Yargıtay Başkanı, Başsavcı, İkinci Başkanı, daire başkanları ve üyelerin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının yüksek mahkeme hâkimlerine tanıdığı teminat altında görev yapacaklarını açıklamış ise de Anayasanın 133, 134 ve 141 nci maddelerinde gösterilen hâkimlik teminatı prensibini tekraren teyidilmesi bir haşiv olarak mütalâa edildiğinden Geçici Komisyonumuzca metinden çıkarılması uygun görülmüştür.

Başkanlık matlabı altındaki tasarrın 4 ncü maddesindeki (vekillik) kelimesi aynı manada olmasına rağmen hukuk literatüründe «vekâlet» olarak geçtiğinden bu şekilde düzeltilmiş ve madde bu değişiklikle Geçici Komisyonumuzca 3 ncü madde olarak kabul edilmiştir.

Başsavcılık matlabı altındaki tasarrın 5 ncü maddesindeki (vekillik) kelimesi 4 ncü maddedeki değişikliğe mütenazır olarak «vekâlet» olarak düzeltilmiş ve madde bu şekliyle Geçici Komisyonumuzca 4 ncü madde olarak kabul edilmiştir.

Yüksek Disiplin Kurulu matlabı altındaki tasarrın 10 ncü maddesinin üçüncü fıkrasında (Kurul üyeleri hakkındaki Yüksek Disiplin Kurulu görevini, Millî Savunma Bakanınca atanacak şikâyet olunan kıdemli üç kişilik bir kurul yapar.) demektir. Bu ise Anayasanın yüksek mahkemelerdeki teminat usulüne aykırıdır. Geçici Komisyonumuzun Askerî Yüksek İdare Mahkemesi kanun tasarısının 18 nci maddesinde yaptığı değişikliğe paralel olarak yeni bir metin hazırlamış ve madde bu şekliyle Geçici Komisyonumuzca 9 ncü madde olarak kabul edilmiştir.

Atanma şeklini gösteren tasarının 15 nci maddesinin son fıkrası, Anayasanın 134 ncü maddesi (hâkimler kanunda belirtilen görevlerinden başka genel ve özel herhangi bir görev alamayacaklarını) âmirdir. Bu nedenle uhdesinde hâkimlik sıfatı bulunan bir şahsın aynı zamanda idarî organlarda görev alması Anayasaya aykırı olacağı gibi hâkimlik gereklerine de uymayacaktır. Bu sebeplerle 15 nci maddenin son fıkrası madde metninden çıkarılmış ve bu şekliyle 14 ncü madde olarak Geçici Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Başsavcı yardımcılarının atanmalarını gösteren tasarının 16 ncı maddesinin ikinci fıkrasında (ve atanma şartları diye başlayan ibaredeki (aranır.) kelimesinden sonra gelen (,) virgülün atılması büyük (V) harfinin küçük (v) olarak düzeltilmesi yazı kuralına daha uygun olacağı düşüncesiyle düzeltilmiş ve madde bu şekliyle Geçici Komisyonumuzca 15 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Başsavcının görevlerini gösteren tasarının 19 ncü maddesinin beşinci fıkrası «Başsavcılığa bağlı kalem görevlilerini denetlemek veya denetletmek,» şeklinde düzeltilmiş ve bu değişiklikle 18 nci madde olarak Geçici Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Daire başkanlarının görevleri matlabı altındaki tasarının 21 ncı maddesinin 1 nci fıkrasında «Daire başkanları, dairelerinde ahenkli, verimli ve düzenli bir çalışmanın gerçekleşmesini, işlerin çabuk ve iyi incelenip karara bağlanmasını (kararlar arasındaki tutarsızlıkların) önlenmesini sağlamak için gerekli göreceği tedbirleri almak ve dava dosyalarını bu esaslar uyarınca üyelere vermek» olduğu zikredilmektedir. Her bir daire aynı konuda daha önce verdiği karardan daha sonra dönmek isterse içtihadı birleştirme yoluna gidecektir. Bu bakımdan metindeki (kararlar arasındaki tutarsızlıkların) ibaresi bir yanlış anlamayı önlemek, gerekçe ile sonuç birbirini tutmuyor anlamına alınması gerektiği için «kararlardaki tutarsızlıkların» şeklinde düzeltilmiş ve madde bu şekliyle Geçici Komisyonumuzca 20 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Üyelerin görevlerini gösteren tasarının 22 ncı maddesinin 1 nci fıkrasındaki (gerekli şekilde ve zamanında) ibaresine lüzum olmadığı ve hattâ yanlış anlaşılmalara sebebiyet vereceği mülâhazasıyla metinden çıkarılmış ve bu şekliyle madde Geçici Komisyonumuzca 21 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Askerî Yargıtay İçtüzüğü'nün neleri kapsayacağı ve nasıl yayımlanacağını gösteren tasarının 27 ncı maddesinin son cümlesi kanun tekniğine uygun olarak satırbaşı yapılmış ve bu şekliyle Geçici Komisyonumuzca 26 ncı madde olarak kabul edilmiştir.

IV. Bölüm, disiplin işleri, Yüksek Disiplin Kurulunun vereceği cezalar matlabı altındaki tasarının 35 ncı maddesinin birinci fıkrası daha önce tasarının 10 ncü maddesi üzerinde yapılan değişikliğe mütenazır olarak «Yüksek Disiplin Kurulu; Askerî Yargıtay Başkanı, Başsavcısı, ikinci başkanı, daire başkanları ve üyelerinin hâkimlik ve askerlik ve kar ve onuruna dokunan, şahsî haysiyet ve itibarını kıran veya görev gereklerine uymayan davranışlarından dolayı haklarında disiplin kovuşturması yapar.» Şeklinde düzeltilmiş ve madde bu değişiklikle Geçici Komisyonumuzca 34 ncü madde olarak kabul edilmiştir.

Soruşturma usulü ve itiraz matlabı altındaki tasarının 36 ncı maddesinin birinci satırındaki bir tab'ı hatası olarak (tutumların) şeklinde basılan kelimenin «tutumları» şeklinde düzeltilmiş, 4 ncü fıkra daha önce 10 ncü madde üzerinde yapılan değişiklik nedeniyle madde metninden tamamen çıkarılmış, 5 ncı fıkrada Danıştay Kanununun 135 ncı maddesi ile bu ceza kararlarına karşı ilgilie dâva açma hakkı verileceği hususu derpiş edilmiştir. Fıkra açık değildir, tatbikatçılara kolaylık getirmek için metne sarahat verilmiş ve Yüksek Disiplin Kurulu uyarma, kınama, görevden çekilmeye dâvet cezalarından birini verdiği takdirde ilgilinin tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde Genel Kurula itiraz edeceği ve Genel Kurulun kararlarının kesin olduğu hükme bağlanmıştır. Esasen şimdikiye kadar olan tatbikat da Genel Kurulun lehe karar verdiğiidir. Zira verilen cezaya ilgili itiraz etmediği takdirde kesinleşecek dolayısıyla bir hakkı müktesep olacaktı. Bu itibarla müktesep hakkın ihlâli bahis konusu olamaz. Madde bu maddelerle değiştirilerek Geçici Komisyonumuzca 35 ncı madde olarak kabul edilmiştir.

Görevle ilgili suçları gösteren tasarının 38 nci maddesinin dördüncü fıkrasında (yer olup olmadığı) ibaresi fıkranın gayesine aykırı olduğu cihetle «yer olmadığına» şeklinde düzeltilmiş, altıncı fıkrada ise takdim tehir yapılarak ifade kuralına uydurulmuş ve madde yapılan bu değişiklikle Geçici Komisyonumuzca 37 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Ek göstergeleri gösteren tasarının 43 nci maddesinin ikinci satırında (ek göstergeler) ibaresinden sonra gelen (.....) noktalama işaretleri kanun tekniğine uymadığından metinden çıkarılmış ve madde bu şekliyle Geçici Komisyonumuzca 42 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek ve Anayasamızın Geçici 17 nci maddesine tevfikân 6 ay içinde çıkarılması öngörülen kanunlardan olması nedeniyle, öncelik ve ivedilikle ve bütün işlere takdimen görüşülmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan
Mardin
E. K. Aybar

Sözcü
Bingöl
M. Bilgin

Kâtip
Antalya
H. Akçalıoğlu

Antvân
Söz hakkım mahfuzdur
A. N. Budak

Afyon K.
H. Hamamcioğlu

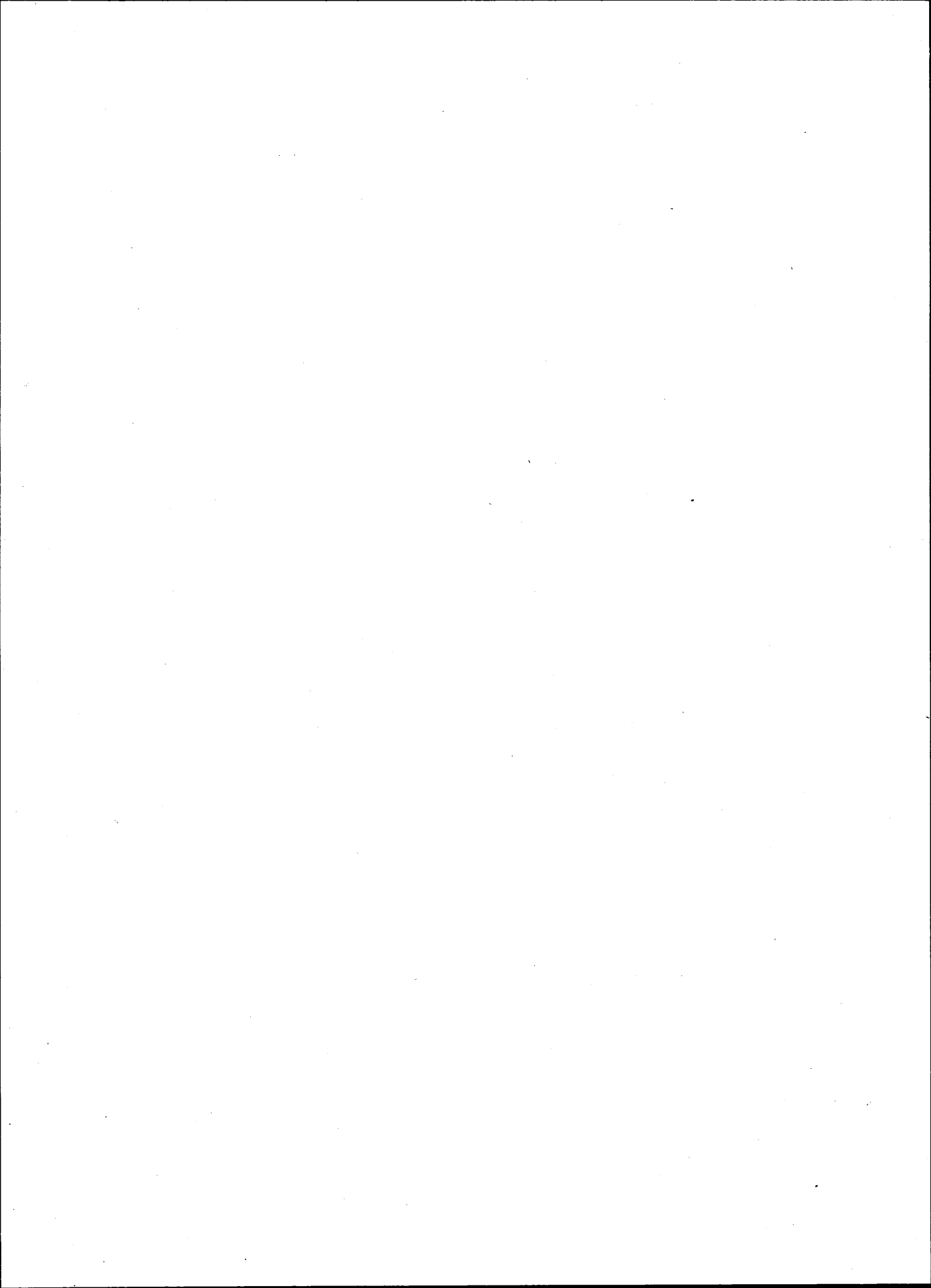
Diyarbakır
S. Savaş

Elâzığ
M. Aytuğ
İmzada bulunamadı

Giresun
H. İpek

Manaş
Söz hakkım mahfuzdur
Z. Kürşad

Konya
Söz hakkım mahfuzdur
M. K. İmer

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Askerî Yargıtay hakkında kanun tasarısı

I NCI BÖLÜM

Kuruluş

Askerî Yargıtay

MADDE 1. — Askerî Yargıtay, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ve diğer kanunlarla görevlendirilmiş bağımsız bir yüksek mahkemedir.

Teminat

MADDE 2. — Askerî Yargıtay Başkanı, Başsavcısı, İkinci Başkanı, Daire başkanları ve üyeleri görevlerini Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Yüksek Mahkeme hâkimlerine tanıdığı teminat altında yaparlar.

Kuruluş

MADDE 3. — Askerî Yargıtay; Başkanlık, Başsavcılık ve dört daire ile bu kanunda gösterilen kurullar ve hizmet ünitelerinden teşekkül eder.

Askerî Yargıtayın kadroları Millî Savunma Bakanlığı kuruluş ve kadrolarında gösterilir.

Başkanlık

MADDE 4. — Askerî Yargıtayda bir Başkan ile bu kanunda belli edilen ve ayrıca başkan tarafından verilen görevleri yapmak ve yokluğunda kendisine vekillik etmek üzere bir ikinci başkan bulunur.

Başsavcılık

MADDE 5. — Askerî Yargıtay Başsavcılığı; bir başsavcı, bir başsavcı başyardımcısı ile yeteri kadar başsavcı yardımcılarında kurulur.

Başsavcının yokluğunda kendisine başsavcı başyardımcısı, onun da yokluğunda en kıdemli başsavcı yardımcısı vekillik eder.

Daireler

MADDE 6. — Her dairede bir başkan ve yedi üye bulunur. Daireler bir başkan ve dört üyenin katılması ile toplanarak karar ve hüküm verirler.

Daire Başkanının bulunmadığı hallerde, o dairenin en kıdemli üyesi başkanlık görevini yapar.

Daireler Kurulu

MADDE 7. — Daireler Kurulu, Askerî Yargıtay Başkanının Başkanlığında, İkinci Başkan, Daire başkanları, kararına itiraz edilen veya direnilen daireden, bu kararın alınmasına katılmamış olanlardan bir ve diğer dairelerden ikişer üyenin katılması ile on üç kişiden kurulur.

Başkanın kurula katılmaması halinde İkinci Başkan Kurula Başkanlık eder. Bu takdirde kararına itiraz edilen veya direnilen daireden bir üye daha kurula katılır.

74 NO. LU GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Askerî Yargıtay hakkında kanun tasarısı

I NCI BÖLÜM

Kuruluş

Askerî Yargıtay

MADDE 1. — Tasarının 1 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Kuruluş

MADDE 2. — Tasarının 3 ncü maddesi 2 nci madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Başkanlık

MADDE 3. — Askerî Yargıtayda bir Başkan ile bu kanunda belli edilen ve ayrıca Başkan tarafından verilen görevleri yapmak ve yokluğunda kendisine vekâlet etmek üzere bir ikinci başkan bulunur.

Başsavcılık

MADDE 4. — Askerî Yargıtay Başsavcılığı; bir başsavcı, başsavcı başyardımcısı ile yeteri kadar başsavcı yardımcılarında kurulur.

Başsavcının yokluğunda kendisine başsavcı başyardımcısı, onun da yokluğunda en kıdemli başsavcı yardımcısı vekâlet eder.

Daireler

MADDE 5. — Tasarının 6 ncı maddesi 5 nci madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Daireler Kurulu

MADDE 6. — Tasarının 7 nci maddesi 6 ncı madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin teklifi)

Genel Kurul

MADDE 8. — Askerî Yargıtay Genel Kurulu; Başkan, Başsavcı, ikinci Başkan, daire başkanları ve üyelerin tamamından kurulur.

Genel kurul üye tam sayısının beşte dördü ile toplanır.

Başkanlar Kurulu

MADDE 9. — Askerî Yargıtay Başkanlar Kurulu; Başkan, ikinci Başkan ve daire başkanlarından kurulur.

Yüksek Disiplin Kurulu

MADDE 10. — Askerî Yargıtay Yüksek Disiplin Kurulu; Başkanın başkanlığında, ikinci Başkan ve daire başkanlarının en kıdemlisinden kurulur.

Kurulun Başkan ve üyelerinin özürleri halinde, yerlerine en kıdemli daire başkanı kurula katılır.

Kurul üyeleri hakkındaki Yüksek Disiplin Kurulu görevini, Millî Savunma Bakanınca atanacak şikâyet olunandan kıdemli üç kişilik bir kurul yapar.

Kalemler

MADDE 11. — Askerî Yargıtay Başsavcılığı ile her dairede birer kalem teşkilâtı kurulur. Her kalem teşkilâtında bir Başkâtip ile yeteri kadar büro memuru bulunur.

İdari Hizmet Kuruluşları

MADDE 12. — Askerî Yargıtay Başkanlığına bağlı bir genel sekreterlik ile daire müdürlüğü ve bunlara bağlı diğer hizmet üniteleri bulunur.

Bu hizmet ünitelerine verilecek personel, Millî Savunma Bakanlığı kadrolarında gösterilir.

Seçim

MADDE 13. — Askerî Yargıtay üyeleri, en az albay rütbesinde birinci sınıf askerî hâkimler arasından Askerî Yargıtay Genel Kurulunun üye tamsayısının salt çoğunluğu ile her boş yerin üç misli olarak gösterdiği adaylar arasından Cumhurbaşkanınca seçilir.

Boş üyelik birden fazla ise; Askerî Yargıtay Genel Kurulu, boş üyeliklerin üç misli olarak adayları tesbit eder. Boş üyelik adedince üyeleri Cumhurbaşkanı bu adaylar arasından seçer.

Atanma

MADDE 14. — Askerî Yargıtay Başkanı, Başsavcısı, ikinci başkanı ve daire başkanları Askerî Yargıtay üyeleri arasından rütbe ve kıdem sırasına göre atanırlar.

Boşalan yerlere atanma en geç bir ay içinde yapılır.

Atanma şekli

MADDE 15. — Askerî Yargıtay Başkanı, Başsavcısı, ikinci başkanı ve daire başkanları ile Askerî Yargıtay üyeliğine seçilen askerî hâkimlerin atanmaları Genelkurmay Başkanının teklifi ve Millî Savunma Bakanı ve Başbakanın müsterek kararname ile Cumhurbaşkanının onayına sunulur. Ve Resmî Gazete ile yayınlanır.

(74 No. lu Geçici Komisyonun Değiştirisi)

Genel Kurul

MADDE 7. — Tasarının 8 nci maddesi 7 nci madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Başkanlar Kurulu

MADDE 8. — Tasarının 8 nci maddesi 7 nci madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Yüksek Disiplin Kurulu

MADDE 9. — Yüksek Disiplin Kurulu; Askerî Yargıtay Başkanı, başsavcısı, ikinci Başkanı ve daire başkanlarından kurulur.

Kurulun yeter sayısı yedidir. Kararlar oy çokluğu ile verilir. Kurula sevk edilenler ile bunlardan daha kıdemsiz olan üyeler görüşmelere katılamaz. Kıdemsiz olanların katılmaması sonucu, kurul üye sayısı dörtten az olursa, konu Genel Kurulda incelenir. Genel Kurulun kararı kesindir.

Kurulun yazı işlerini Genel Sekreter yürütür.

Kalemler

MADDE 10. — Tasarının 11 nci maddesi 10 ncu madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

İdarî hizmet kuruluşları

MADDE 11. — Tasarının 12 nci maddesi 11 nci madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Seçim

MADDE 12. — Tasarının 13 ncü maddesi 12 nci madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Atanma

MADDE 13. — Tasarının 14 ncü maddesi 13 ncü madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Atanma şekli

MADDE 14. — Askerî Yargıtay Başkanı, başsavcısı, ikinci başkanı ve daire başkanları ile Askerî Yargıtay üyeliğine seçilen askerî hâkimlerin atanmaları Genelkurmay Başkanının teklifi ve Millî Savunma Bakanı ve Başbakanın müsterek kararnamesi ile Cumhurbaşkanının onayına sunulur ve Resmî Gazete ile yayınlanır.

(Hükümetin teklifi)

Bunlar ancak muvafakatleri alınmak ve üyelik hukukundan feragat etmek şartı ile başka bir göreve atanabilirler.

Başsavcının yardımcılarının atanmaları

MADDE 16. — Başsavcı yardımcısı, albay rütbesinde birinci sınıf askerî hâkimlerden Başsavcı tarafından gösterilecek üç aday arasından Millî Savunma Bakanınca usulüne göre atanır.

Başsavcı yardımcılarının seçilmesinde de bu hizmetin gereklerine uygun tecrübe ve nitelik aranır. Ve genel atanma şartları da dikkate alınarak Başsavcı tarafından, boş yerlerin üç katı olarak gösterilen adaylar arasından Askerî Hâkimler ve Askerî Savcılar Kanunu hükümlerine göre atanmaları yapılır.

II. BÖLÜM

Görevler ve işleyiş

Genel görev ve yetkiler

MADDE 17. — Askerî Yargıtayın genel görev ve yetkileri şunlardır:

1. Askerî mahkemelerden verilen ve kesin olmayan hüküm ve kararları son yargı yeri olarak inceleyip karara bağlamak,
2. Askerî yargıda kanun hükümlerinin ve hukuk kurallarının uygulanmasında birliği sağlamak, gerektiğinde kurulları arasında beliren içtihat uyumsuzluklarını birleştirmek.
3. Askerî Yargıtay Başkanının, Başsavcısının, İkinci Başkanının, daire başkanlarının ve üyelerinin askerî yargıya tabi şahsi suçlarına ilişkin ceza dâvalarına ve kamu dâvası ile birlikte bu suçlardan doğan istirdat ve tazminat dâvalarına ilk ve son yargı yeri olarak bakmak.

Askerî Yargıtay Başkanının görevleri

MADDE 18. — Başkanın görevleri şunlardır:

1. Askerî Yargıtayı temsil etmek,
2. Askerî Yargıtayın verimli ve düzenli çalışmasını sağlamak ve bu yolda uygun göreceği tedbirleri almak, dairelerin çalışma durumları hakkında gerekli gördüğü bilgileri yazı ile istemek,
3. Askerî Yargıtay kurullarına başkanlık etmek,
4. Askerî Yargıtay üyeleri arasından genel sekreteri seçmek,
5. Askerî Yargıtay başkanları, Başsavcısı ve üyelerinin lüzumunda Yüksek Disiplin Kuruluna sevkleri için gerekli işlemleri yapmak,
6. Askerî Yargıtaya ait önemli geçici işlerde veya başkanlık ettiği kurullarda dosya tetkik etmek üzere Askerî Yargıtay üyelerini görevlendirmek,
7. Askerî Yargıtay memur ve idari görevlerini denetlemek veya denetletmek, hizmetin gereklerine göre uygun göreceği yerlerde görevlendirmek,
8. Bu kanun ve diğer kanunlarla verilen işleri yapmak.

Başsavcının görevleri

MADDE 19. — Başsavcının görevleri şunlardır :

1. Askerî Yargıtay Başsavcılığını temsil etmek,
2. Askerî Yargıtay Başsavcılığının genel yönetim işlerini yürütmek,
3. İncelenen dâva dosyalarında soruşturma yapan veya iddia makamını temsil eden askerî savcılar ile yardımcılara not vermek,

(74 No lu Geçici Komisyonun Değiştirişi)

Başsavcı yardımcılarının atanmaları

MADDE 15. — Başsavcı başyardımcısı, albay rütbesinde birinci sınıf askerî hâkimlerden başsavcı tarafından gösterilecek üç aday arasından Millî Savunma Bakanınca usulüne göre atanır.

Başsavcı yardımcılarının seçilmesinde de bu hizmetin gereklerine uygun tecrübe ve nitelik aranır ve genel atanma şartları da dikkate alınarak başsavcı tarafından, boş yerlerin üç katı olarak gösterilen adaylar arasından askerî hâkimler ve askerî savcılar kanunu hükümlerine göre atanmaları yapılır.

II NCI BÖLÜM

Görevler ve işleyiş

Genel görev ve yetkiler

MADDE 16. — Tasarının 17 nci maddesi 16 nci madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Askerî Yargıtay Başkanının görevleri

MADDE 17. — Tasarının 18 nci maddesi 17 nci madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Başsavcının görevleri

MADDE 18. — Başsavcının görevleri şunlardır :

1. Askerî Yargıtay Başsavcılığını temsil etmek,
2. Askerî Yargıtay Başsavcılığının genel yönetim işlerini yürütmek,
3. İncelenen dâva dosyalarında soruşturma yapan ve iddia makamını temsil eden askerî savcılar ile yardımcılara not vermek,

(Hükümetin teklifi)

4. Genel Kurul toplantılarına ve içtihatların birleştirilmesi müzakere ve kararlarına katılıp oyunu kullanmak,
5. Başsavcılığın Başkâtibini ve büro memurlarını denetmek veya denetletmek,
6. Bu kanun ve diğer kanunlarla verilen görevleri yapmak.

Dairelerin görevleri

MADDE 20. — Dairelerin görevleri şunlardır :

1. Başkan tarafından daireye gönderilen dâva dosyalarını inceleyip karara bağlamak,
2. İncelediği dâvaları hükme bağlayan askerî hâkimler ve yardımcıları hakkında not vermek,
3. Kanunun öngördüğü hallerde ilk derece mahkemesi olarak hüküm vermek.

Daire başkanlarının görevleri

MADDE 21. — Daire başkanlarının görevleri şunlardır :

1. Dairelerinde ahenkli, verimli ve düzenli bir çalışmanın gerçekleşmesini, işlerin çabuk ve iyi incelenip karara bağlanmasını, kararları arasındaki tutarsızlıkların önlenmesini sağlamak için gerekli göreceği tedbirleri almak ve dâva dosyalarını bu esaslar uyarınca üyelere vermek,
2. Dâva dosyalarının tetkik ve görüşülmesi sonunda oyları toplamak ve kendisinin yazmıya-cağı kararların müsveddelerini yazacak üyeyi belli etmek,
3. Daireye bağlı kalem görevlilerini denetlemek.

Üyelerin görevleri

MADDE 22. — Üyelerin görevleri şunlardır :

1. Kendilerine verilen dâva dosyalarını gerekli şekilde ve zamanında inceleyip, kurufda sözcülüğünü yapmak,
2. Buldukları kurullarda görüşmelere katılmak ve oy vermek,
3. Görevlendirildikleri hallerde karar ve müsveddelerini yazmak.

Daireler Kurulunun görevleri

MADDE 23. — Daireler Kurulunun görevleri şunlardır :

1. Askerî mahkemelerden verilen direnme kararları ile Askerî Yargıtay dairelerinden çıkan kararlara karşı Başsavcılıkça yapılan itirazları inceleyip karara bağlamak,
2. İncelediği dâvaları hükme bağlayan askerî hâkim ve yardımcıları hakkında not vermek,
3. İlk derece mahkemesi olarak Askerî Yargıtay dairelerince verilmiş bulunan kararların temyiz yolu ile incelenmesini yapmak.

Genel Kurul görevleri

MADDE 24. — Genel Kurulun görevleri şunlardır :

1. Askerî Yargıtayda boşalan üyelükler için yapılacak seçimin zamanını ve seçilecek üye sayısını tesbit etmek,
2. Askerî Yargıtay üye adaylarını seçmek,
3. Anayasa Mahkemesine, Askerî Yargıtaydan gösterilecek üye adaylarını özel kanununa göre seçmek,
4. Üye mevcudunun üçte birinin teklifi üzerine yetersizliğe karar vermek,
5. Askerî Yargıtayın kendi varlık ve görevlerini ilgilendiren alanlarda Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 149 ncu maddesine göre Anayasa Mahkemesinde iptal dâvası açılmasına karar vermek,

(74 No. lu Geçici Komisyonun Değiştirisi)

4. Genel Kurul toplantılarına ve içtihatların birleştirilmesi müzakere ve kararlarına katılıp oyunu kullanmak,
5. Başsavcılığa bağlı kalem görevlilerini denetlemek veya denetletmek,
6. Bu kanun ve diğer kanunlarla verilen görevleri yapmak.

Dairelerin görevleri

MADDE 19. — Tasarının 20 nci maddesi 19 ncu madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Daire başkanlarının görevleri

MADDE 20. — Daire başkanlarının görevleri şunlardır :

1. Dairelerinde ahenkli, verimli ve düzenli bir çalışmanın gerçekleşmesini, işlerin çabuk ve iyi incelenip karara bağlanmasını, kararlardaki tutarsızlıkların önlenmesini sağlamak için gerekli göreceği tedbirleri almak ve dâva dosyalarını bu esaslar uyarınca üyelere vermek,
2. Dâva dosyalarının tetkik ve görüşülmesi sonunda oyları toplamak ve kendisinin yazmayacağı kararların müsveddelerini yazacak üyeyi belli etmek,
3. Daireye bağlı kalem görevlilerini denetlemek.

Üyelerin görevleri

MADDE 21. — Üyelerin görevleri şunlardır:

1. Kendilerine verilen dâva dosyalarını inceleyip, kurulda sözcülüğünü yapmak,
2. Buldukları kurullarda görüşmelere katılmak ve oy vermek,
3. Görevlendirildikleri hallerde karar ve müsveddelerini yazmak,

Daireler Kurulunun görevleri

MADDE 22. — Tasarının 23 ncu maddesi 22 nci madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurul görevleri

MADDE 23. — Tasarının 24 ncu maddesi 23 ncu madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin teklifi)

6. Askerî Yargıtayın çalışma esasları ile ilgili içtüzüğü yapmak ve değiştirmek,
7. Bu kanun ve diğer kanunlarla verilen görevleri yapmak.

Başkanlar Kurulunun görevleri

MADDE 25. — Başkanlar Kurulunun görevleri şunlardır :

1. Yeni seçilen üyelerin çalışacakları daireleri belli etmek ve zorunluluk halinde üyelerin dairelerini değiştirmek,
2. Askerî Yargıtay İchtüzüğüünün uygulanmasında çıkacak uyuşmazlıkları kesin olarak karara bağlamak,
3. Bir dairede birikmiş işleri çıkarmaya veya dairenin toplanma ve kararı için yeter üye sayısını sağlamak gibi geçici sebeplerle bir üyenin dairesini iki ayı geçmemek üzere değiştirmek,
4. Askerî Yargıtay Başkanı, Başsavcısı, İkinci Başkanı, daire başkanları ve üyelerinin askerî yargıya tabi şahsi suçlarından dolayı yargılanmalarına Askerî Yargıtayın hangi dairesinde bakılacağını belli etmek,
5. Bu kanun ve diğer kanunlarla verilen görevleri yapmak.

Adli ara verme işleri

MADDE 26. — Barış zamanında genel adli ara verme Askerî Yargıtayda da aynen uygulanır.

Adli ara verme süresince tutuklu ve açıklı işler ile kanunlarda öncelikle bakılması öngörülen diğer işlere bakılır.

Bu dönemde nöbetçi kalacak daire veya daireler ile üyeler Genel Kurulca, Başsavcı yardımcılarını ise Başsavcı tarafından tesbit edilir.

Askerî Yargıtay İchtüzüğü

MADDE 27. — Askerî Yargıtayın iç düzeni, çalışma usulleri, seçimlerin yönetimi, tutulacak defter ve kayıtlar, kullanılacak basılı kâğıtlar, Genel Sekreterlik ve diğer idarei hizmet üniteleri personelinin görev ve sorumlulukları bu kanun hükümleri dairesinde düzenlenecek bir içtüzükle belirtilir. Ve Resmî Gazetede yayınlanır.

III. BÖLÜM

Yargılama usulü

Genel hükümler

MADDE 28. — Askerî Yargıtay daireleri ile diğer kurullarında ve Başsavcılığında, bu kanun ile Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununda ve diğer kanunlarda belirtilen yargılama usulleri uygulanır.

Toplantı ve toplantı yeterliği

MADDE 29. — Askerî Yargıtay daireleri ile diğer kurulları oylamaya katılacakların hepsinin hazır bulunması veya kanunla belli edilen çoğunluğun meydana gelmesi ile toplanırlar.

Görüşmeler gizli olur, seçimler gizli oy ve açık sayım ile yapılır.

(74 No. lu Geçici Komisyonun Değiştirisi)

Başkanlar Kurulunun görevleri

MADDE 24. — Tasarının 25 nci maddesi 24 nci madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Adli ara verme işleri

MADDE 25. — Tasarının 26 nci maddesi 25 nci madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Askerî Yargıtay İctüzüğü

MADDE 26. — Askerî Yargıtayın iç düzeni, çalışma usulleri, seçimlerin yönetimi, tutulacak defter ve kayıtlar, kullanılacak basılı kâğıtlar, Genel Sekreterlik ve diğer idarî hizmet üniteleri personelinin görev ve sorumlulukları bu kanun hükümleri dairesinde düzenlenecek bir içtüzükle belirtilir.

Bu içtüzük Resmî Gazetede yayınlanır.

III NCÜ BÖLÜM

Yargılama usulü

Genel hükümler

MADDE 27. — Tasarının 28 nci maddesi 27 nci madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Toplantı ve toplantı yeterliği

MADDE 28. — Tasarının 29 ncu maddesi 28 nci madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin teklifi)

Kararlar için oy yeterliği

MADDE 30. — Askerî Yargıtay daireleri ile diğer kurullarda kararlar oy çokluğu ile verilir. Özel hükümler saklıdır.

Askerî Yargıtay Genel Kurulu ile Başkanlar Kurulunda ve Yüksek Disiplin Kurulunda oyların eşitliği halinde Başkanın katıldığı tarafın oyları çoğunluk oyu sayılır.

İçtihatları birleştirme kararları

MADDE 31. — Askerî Yargıtayın bir dairesi hukukî bir meselede kendinin yerleşmiş bir içtihadından veya Daireler Kurulunun veya diğer bir dairenin yerleşmiş içtihadından ayrılmak isterse veya bir daire ile Daireler Kurulunun kararları arasında aykırılık bulunursa bu konudaki içtihatların birleştirilmesi Genel Kurulun içtihatları birleştirme toplantısında karara bağlanır.

Daireler Kurulu, kendisinin yerleşmiş bir içtihadından ayrılmak ister veya Daireler Kurulunun kararları arasında bir aykırılık bulunursa aynı şekilde işlem yapılır.

İçtihatların birleştirilmesini istemek

MADDE 32. — Askerî Yargıtay Başkanı doğrudan doğruya veya daire başkanları veya başsavcısının gerekçeli bir yazı ile başvurması üzerine içtihatların birleştirilmesini Genel Kuruldan ister.

Diğer merci ve kişilerin gerekçeye dayanan yazılı başvurmaları halinde Askerî Yargıtay Başkanı içtihatları birleştirme yoluna gitmenin gerekip gerekmiyeceğinin tesbiti için bu isteği kapsayan dilekçe veya yazıyı içtihatları Birleştirme Kuruluna verir. İçtihatları Birleştirme Kurulunda, bu şekildeki başvuruların görüşülebilmesi için mevcut üye sayısının salt çoğunluğu ile karar verilmesi gereklidir.

İçtihatları birleştirme kararlarının değiştirilmesi veya kaldırılması hakkında da yukarıdaki hükümler uygulanır.

İçtihatları birleştirme kararlarının etkisi

MADDE 33. — İçtihatları birleştirme kararları benzer olaylarda Askerî Yargıtay Daireler Kurulu ile daireleri ve askerî mahkemeler ile disiplin mahkemelerini bağlar.

Bu kararlar Resmî Gazetede yayınlanır.

Oyların toplanması

MADDE 34. — Askerî Yargıtay dairelerinde ve Daireler Kurulunda oylar evvelâ sözcü üye ve bundan sonra en kıdemsiz üyeden başlanılmak üzere kadem sırasına göre toplanır. İçtihatları Birleştirme Kurulunda ise oy en kıdemsiz üyeden başlanılmak suretiyle kadem sırasına göre verilir.

Başkan her ilki durumda da oyunu en sonra kullanır.

IV. BÖLÜM

Disiplin işleri

Yüksek Disiplin Kurulunun vereceği cezalar

MADDE 35. — Yüksek Disiplin Kurulu; Askerî Yargıtay Başsavcısı, kendi üyelerinin dışındaki Başkan ve üyelerinin hâkimlik ve askerlik velkar ve onuruna dokunan, şahsî haysiyet ve itibarını kıran veya görev gereklerine uymayan davranışlarından dolayı haklarında disiplin kovuşturması yapar.

(74 No. lu Geçici Komisyonun Değiştirilişi)

Kararlar için oy yeterliği

MADDE 29. — Tasarının 30 ncu maddesi 29 ncu madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

İçtihatları birleştirme kararları

MADDE 30. — Tasarının 31 nci maddesi 30 ncu madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

İçtihatların birleştirilmesini istemek

MADDE 31. — Tasarının 32 nci maddesi 31 nci madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

İçtihatları birleştirme kararlarının etkisi

MADDE 32. — Tasarının 33 ncü maddesi 32 nci madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Oyların toplanması

MADDE 33. — Tasarının 34 ncü maddesi 33 ncü madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

IV NCÜ KISIM

Disiplin işleri

Yüksek Disiplin Kurulunun vereceği cezalar

MADDE 34. — Yüksek Disiplin Kurulu; Askerî Yargıtay Başkanı, başsavcısı, ikinci başkanı, daire başkanları ve üyelerinin hâkimlik ve askerlik vekar ve onuruna dokunan, şahsî haysiyet ve itibarını kıran veya görev gereklerine uymayan davranışlarından dolayı haklarında disiplin kovuşturması yapar.

(Hükümetin teklifi)

Disiplin kovuşturması sonunda, eylemin ağırlığına göre ;

- a) Uyarıma,
 - b) Kıyama,
 - c) Görevden çekilmeye davet,
- işlemlerinden birini uygular.

Yüksek Disiplin Kurulu üyelerinin yukarıda yazılı eylemleri hakkında da, 10 ncu maddenin son fıkrasında gösterilen Kurul, 36 ncı maddedeki usule göre kovuşturma yapar ve yukarıdaki işlemlerden birini uygular.

Soruşturma usulü ve itiraz

MADDE 36. — Yukarıdaki maddede yazılı eylem ve tutumların her ne suretle olursa olsun haber alan Başkan, konuyu Yüksek Disiplin Kuruluna sevk eder.

Yüksek Disiplin Kurulu lüzum gördüğü takdirde içinden bir kişiyi soruşturma yapmakla görevlendirir. Görevlendirilen üye askerî savcılarla soruşturma ile ilgili yetkilerine sahiptir. Bu üye, ilgilinin savunmasını aldıktan sonra yaptığı soruşturma sonucunu bir raporla Kurul Başkanına sunar.

Yüksek Disiplin Kurulu ilgili hakkında ya soruşturmanın genişletilmesine veya kovuşturmaya yer olmadığına veya 35 ncı maddede gösterilen cezalardan birinin uygulanmasına karar verir.

Yüksek Disiplin Kurulu üyelerinden biri hakkında ihbar ve şikâyetleri öğrenen Millî Savunma Bakanı, 10 ncu maddenin son fıkrasındaki Kurul görevlendirir. Bu Kurul yukarıda yazılı usule göre kovuşturma yapar ve karar verir.

Bu cezalara karşı ilgili, tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Genel Kurula itiraz edebilir. Genel Kurul, kararı onamadığı takdirde kararı ya kaldırır veya değiştirir. Veyahut soruşturmanın genişletilmesi için Yüksek Disiplin Kuruluna gönderir.

Genel Kurulun kararları kesindir.

Görevden çekilmeye davet cezasının sonucu

MADDE 37. — Görevden çekilmeye davet edilen ilgili, işlemin kesinleşmesinden itibaren izinli sayılır. Bir ay içinde emekliliğini istemediği veya istifa etmediği takdirde görevinden çekilmiş sayılarak hakkında T. C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre gerekli işlem yapılmak üzere durumu Millî Savunma Bakanlığına bildirilir.

Görevle ilgili suçlar

MADDE 38. — Askerî Yargıtay Başsavcısı, İkinci Başkanı, Daire başkanları ve üyelerinin görevle ilgili suçlarını her ne suretle olursa olsun haber alan başkan, ilgililer hakkında soruşturma açılmasına lüzum olup olmadığına karar vermek üzere konuyu Genel Kurula intikal ettirir.

Askerî Yargıtay Başkanının görevle ilgili suçlarına ait ihbar ve şikâyetler Millî Savunma Bakanı tarafından Genel Kurula intikal ettirilir.

Genel Kurul önce soruşturma açılmasına yer olup olmadığına belli edilmesi için bir veya üç kişiyi görevlendirir. Bu üye veya üyeler incelemelerini yaptıktan sonra kamaatlerini belirtmeksizin durumu bir raporla Başkanlığa bildirirler.

Bu rapor üzerine Genel Kurulda yapılacak görüşme sonunda kovuşturmaya yer olup olmadığına karar verildiği takdirde, kararın bir örneği ilgiliye, bir örneği de varsa şikâyetinde bulunana tebliğ olunmak üzere Başkanlığa sunulur.

Bu karar kesindir.

(74 No. lu Geçici Komisyonun Değiştirisi)

Disiplin kovuşturması sonunda, eylemin ağırlığına göre;

- a) Uyarma,
 - b) Kınama,
 - c) Görevden çekilmeye davet,
- işlemlerinden birini uygular.

Yüksek Disiplin Kurulu üyelerinin yukarda yazılı eylemleri hakkında da, 9 ncu maddenin son fıkrasında gösterilen kurul, 35 nci maddedeki usule göre kovuşturma yapar ve yukardaki işlemlerden birini uygular.

Soruşturma usulü ve itiraz

MADDE 35. — Yukardaki maddede yazılı eylem ve tutumları her ne suretle olursa olsun haber alan Başkan, konuyu Yüksek Disiplin Kuruluna sevk eder.

Yüksek Disiplin Kurulu lüzum gördüğü takdirde içinden bir kişiyi soruşturma yapmakla görevlendirir. Görevlendirilen üye askerî savcıların soruşturma ile ilgili yetkilerine sahiptir. Bu üye, ilgilinin savunmasını aldıktan sonra yaptığı soruşturma sonucunu bir raporla Kurul Başkanına sunar.

Yüksek Disiplin Kurulu ilgili hakkında ya soruşturmanın genişletilmesine veya kovuşturmaya yer olmadığına veya 34 ncu maddede gösterilen cezalardan birinin uygulanmasına karar verir.

Bu cezalara karşı ilgili, tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Genel Kurula itiraz edebilir.

Genel Kurulun kararları kesindir.

Görevden çekilmeye davet cezasının sonucu

MADDE 36. — Tasarının 37 nci maddesi 36 nci madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Görevle ilgili suçlar

MADDE 37. — Askerî Yargıtay Başsavcısı, İkinci Başkanı, daire başkanları ve üyelerinin görevle ilgili suçlarını her ne suretle olursa olsun haber alan Başkan, ilgililer hakkında soruşturma açılmasına lüzum olup olmadığına karar vermek üzere konuyu Genel Kurula intikal ettirir.

Askerî Yargıtay Başkanının görevle ilgili suçlarına ait ihbar ve şikâyetler Millî Savunma Bakanı tarafından Genel Kurula intikal ettirilir.

Genel Kurul önce soruşturma açılmasına yer olup olmadığına belli edilmesi için bir veya üç kişiyi görevlendirir. Bu üye veya üyeler incelemelerini yaptıktan sonra kanaatlerini belirtmeksizinin durumu bir raporla Başkanlığa bildirirler.

Bu rapor üzerinde Genel Kurulda yapılacak görüşme sonunda kovuşturmaya yer olmadığına karar verildiği takdirde, kararın bir örneği ilgiliye, bir örneği de varsa şikâyetle bulunana tebliğ olunmak üzere Başkanlığa sunulur.

Bu karar kesindir.

(Hükümetin Teklifi)

Soruşturma açılmasına karar verildiği takdirde gerekli soruşturmayı, Askerî Mahkemeler Kurulu ve Yargılama Usulü Kanununa göre yapmak üzere gizli oyla üç üye görevlendirilir. Bu kurula, üyelere en kıdemlisi başkanlık eder. Kurul, Askerî savcıların soruşturma yetkisine sahiptir.

Soruşturma Kurulu, yaptığı soruşturma sonucunu bir raporla tesbit ederek Genel Kurul Başkanına arz eder.

Genel Kurul son soruşturmanın açılmasına karar verdiği takdirde soruşturma dosyası Askerî Yargıtay Başkanlığı tarafından Yüce Divana sunulmak üzere Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir. İmzasız, adresiz veya takma adla yapılan ihbar ve şikâyetler işleme konulmaz.

Şahsi suçlar

MADDE 39. — Askerî Yargıtay Başsavcısı, İkinci Başkanı, Daire başkanları ve üyelerinin Askerî yargıya tabi şahsi suçlarının her ne suretle olursa olsun haber alan başkan, konuyu Genel Kurula intikal ettirir.

Askerî Yargıtay Başkanının Askerî Yargıya tabi şahsi suçlarına ait ihbar ve şikâyetler Millî Savunma Bakanı tarafından Genel Kurula intikal ettirilir.

Soruşturmanın yapılabilmesi için Genel Kurul gizli oyla kendi arasından üç kişilik bir kurul seçer.

Kurula üyelere en kıdemlisi başkanlık eder.

Kurul askerî savcıların soruşturma yetkisine sahiptir.

Bu Kurul, yapılan ihbar ve şikâyeti kovuşturmaya değer görmez veya yapılan soruşturmayı kamu davasının açılmasını haklı göstermeye yeterli bulmaz ise kovuşturmaya yer olmadığına ve kanuni şartların mevcudolması halinde soruşturmanın geçici olarak tatiline karar verir.

Bu kararlar kesindir.

Kurulca dâva açılmasına karar verildiği takdirde bu karar ve soruşturma dosyası başkanlıkça Askerî Yargıtay Başsavcılığına gönderilir.

Askerî Yargıtay Başsavcısı bir iddiamame ile dâva dosyasını Askerî Yargıtay Başkanlar Kurulunun belli edeceği Askerî Yargıtay Dairesine verir.

Bu daireye ve temyiz yolu ile inceleme yapacak Daireler Kuruluna soruşturma yapan veya hükmünde bulunan üyeler katılamaz.

Bu hallerde daire veya Daireler Kurulu toplanamazsa noksan üyeler diğer dairelerden tamamlanır.

Hükmi veren daire, Daireler Kurulu kararına karşı direnebilir. Direnme üzerine Daireler Kurulunca yeniden verilecek karara uyulması zorunludur.

Askerî Yargıtay Başsavcısı hakkındaki yargılamada Başsavcılık görevi 5 nci maddede belirtilen kanuni vekili tarafından yapılır.

Askerî Yargıtay Başkanı, Başsavcısı, İkinci Başkanı, daire başkanları ve üyelerinin genel yargıya tabi şahsi suçlarının kovuşturulmasında Yargıtay Başkan ve üyeleri ile Cumhuriyet Başsavcısının şahsi suçlarının kovuşturulmasına ilişkin hükümler uygulanır.

(74 No. lu Geçici Komisyonun Değiştirilişi)

Soruşturma açılmasına karar verildiği takdirde Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununa göre gerekli soruşturmayı yapmak üzere gizli oyla üç üye görevlendirilir. Bu kurulda, üyelere en kıdemlisi başkanlık eder. Kurul, askerî savcılarının soruşturma yetkisine sahiptir. Soruşturma Kurulu, yaptığı soruşturma sonucunu bir raporla tespit ederek Genel Kurul Başkanına arz eder.

Genel Kurul son soruşturmanın açılmasına karar verdiği takdirde soruşturma dosyası Askerî Yargıtay Başkanlığı tarafından Yüce Divana sunulmak üzere Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir.

İmzasız, adresiz veya takma adla yapılan ihbar ve şikâyetler işleme konulmaz.

Şahsi suçlar

MADDE 38. — Tasarının 39 ncu maddesi 38 nci madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin teklifi)

V. BÖLÜM

Özlük işleri

Yükselme

MADDE 40. — Askerî Yargıtay Başkan, Başsavcı, ikinci Başkan ve Daire başkanları ile üyelerinin rütbe terfii, rütbe kıdemliliği, kademe ilerlemesi ve sicil işlemleri 357 sayılı Askerî Hâkimler Kanununda gösterilen esaslara göre yapılır.

Emeklilik

MADDE 41. — Askerî Yargıtay Başkanı, Başsavcısı, ikinci Başkanı ve daire başkanları ile üyelerinin kadrosuzluk, yetersizlik, disiplinsizlik ve ahlâki durumları nedeniyle emekliye sevk edilecek veya Silâhlı Kuvvetlerden ilişiği kesilecek olanlar hakkında 357 sayılı Askerî Hâkimler Kanunu hükümleri uygulanır.

Yaş haddi

MADDE 42. — Askerî Yargıtay Başkan, Başsavcı, ikinci Başkan ve daire başkanları ile üyelerinin yaş hadleri 357 sayılı Askerî Hâkimler Kanununda gösterildiği gibidir.

Ek gösterge

MADDE 43. — Askerî Yargıtay Başkanı, Başsavcısı, ikinci Başkanı, daire başkanları ve üyelerine Yargıtay Başkan ve üyeleri ile Cumhuriyet Başsavcısının aldıkları ek göstergeler, aylıkları ile birlikte verilir.

Protokoldeki yer

MADDE 44. — Askerî Yargıtay Başkanı, Başsavcısı, ikinci Başkanı, daire başkanları ve üyeleri askerî protokol şartlarına tabi olurlar.

Kaldırılan hükümler

MADDE 45. — 4 Aralık 1962 tarih ve 127 sayılı Askerî Yargıtayın kuruluşu hakkındaki Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

VI. BÖLÜM

Geçici hükümler ve yürürlük

Geçici hükümler

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihte Askerî Yargıtayda Başkan, Başsavcı, ikinci Başkan ve Daire Başkanı olarak görevli bulunanlar üye sayılarak rütbe ve kıdem sırasına göre yeniden atanmaları bir ay içinde tamamlanır.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu kanuna göre yapılması gerekli Askerî Yargıtay içtüzüğü, Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren üç ay içinde yürürlüğe konur.

Bu içtüzük yürürlüğe girinceye kadar 127 sayılı Kanuna göre düzenlemiş bulunan iç çalışma esaslarının uygulanmasına devam olunur.

(74 No. lu Geçici Komisyonun Değiştirişi)

BEŞİNCİ BÖLÜM

Özlük işleri

Yükselme

MADDE 39. — Tasarının 40 nci maddesi 39 ncu madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Emeklilik

MADDE 40. — Tasarının 41 nci maddesi 40 nci madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Yaş haddi

MADDE 41. — Tasarının 42 nci maddesi 41 nci madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Ek gösterge

MADDE 42. — Tasarının 43 ncü maddesi 42 nci madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Protokoldaki yer

MADDE 43. — Tasarının 44 ncü maddesi 43 ncü madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Kaldırılan hükümler

MADDE 44. — Tasarının 45 nci maddesi 44 ncü madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

VI NCI BÖLÜM

Geçici hükümler ve yürürlük

Geçici hükümler

GEÇİCİ MADDE 1. — Tasarının Geçici 1 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Tasarının geçici 2 nci maddesi Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin teklifi)

Yürürlük

MADDE 46. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 47. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

14 . 2 . 1972

Başbakan <i>N. Erim</i>	Devlet Bakanı <i>D. Kitaplı</i>	Devlet Bakanı <i>A. İ. Göğüş</i>	Devlet Bakanı <i>İ. Karaöz</i>
Devlet Bakanı <i>İ. Öztrak</i>	Adalet Bakanı <i>S. Bilge</i>	Millî Savunma Bakanı <i>F. Melen</i>	İçişleri Bakanı <i>F. Kubat</i>
Dışişleri Bakanı V. <i>S. Bilge</i>	Maliye Bakanı <i>S. N. Ergin</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>İ. Arar</i>	Bayındırlık Bakanı <i>M. Öztekin</i>
Ticaret Bakanı <i>N. Talû</i>	Sa. ve So. Yar. Bakanı <i>C. Aykan</i>	Güm. ve Tekel Bakanı <i>H. Özalp</i>	Tarım Bakanı <i>M. O. Dikmen</i>
Ulaştırma Bakanı <i>R. Danışman</i>	Çalışma Bakanı <i>A. R. Uzunur</i>	Sanayi ve Tekno. Bakanı <i>M. Erez</i>	En. ve Ta. Kay. Bakanı <i>N. Devres</i>
Turizm ve Ta. Bakanı <i>E. Y. Akçal</i>	İmar ve İskân Bakanı <i>S. Bingöl</i>	Köy İşleri Bakanı <i>N. Sönmez</i>	Orman Bakanı <i>S. İnal</i>
	Gençlik ve Spor Bakanı <i>A. Karaküçük</i>		

(74 No. lu Geçici Komisyonun Değiştirilişi)

Yürürlük

MADDE 45. — Tasarının 46 ncı maddesi 45 nci madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Yürütme

MADDE 46. — Tasarının 47 nci maddesi 46 ncı madde olarak Geçici Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

